

EXPORT-ŐR JELENTÉS

2023. őszi

Vezetői összefoglaló

Az Export-Őr Jelentés elsődleges célja, hogy az EXIM működését befolyásoló gazdasági folyamatokról rendszeres összefoglalót nyújtson minden érdeklődőnek, de különösen az EXIM partnereinek és ügyfeleinek. Ennek érdekében az elemzés fókuszba helyezte azokra az export-specifikus tényezőkre és várható tendenciákra irányul, amelyek a magyar gazdaság, valamint az EXIM külgazdasági kitettsége szempontjából relevánsak.

Főbb üzenetek

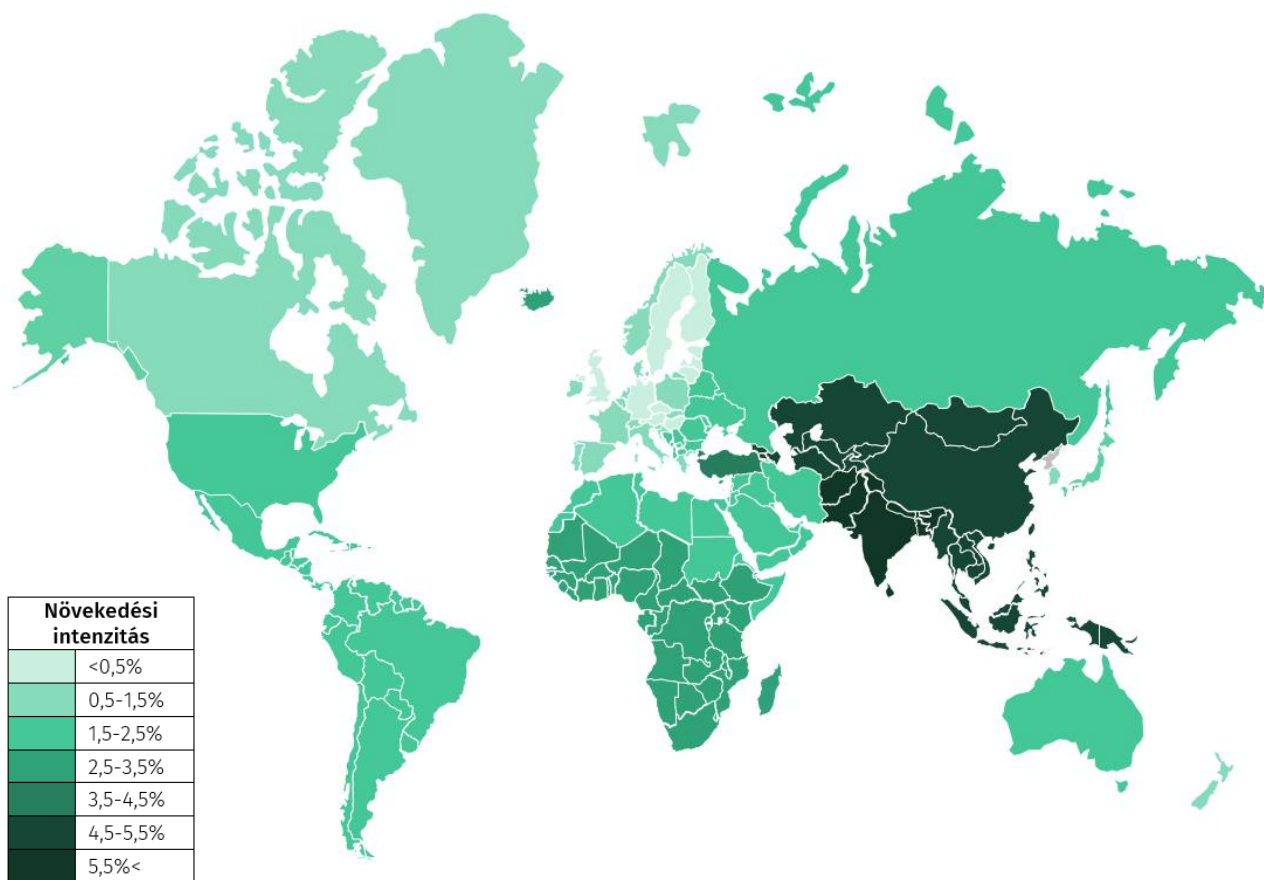
- A **világgazdaság** fokozott nyomás alatt van a továbbra is magas inflációs környezet, az ennek nyomán szigorú monetáris politikát folytató jegybankok, valamint a geopolitikai feszültségek következtében. Mivel a nemzetközileg meghatározó jegybankok kamatcsökkentésére leghamarabb a 2024-es évben kerülhet sor, a magas kamatkörnyezetben megdrágult vállalati forrásbevonási költségek továbbra is jelentősek maradhatnak, ezáltal erodálva a gazdaságok növekedési teljesítményét. Így a világgazdaság 2022-ben mért 3,5%-os bővülését követően 2023-ra 3,0%-os, 2024-re pedig 2,7-2,9%-os globális növekedési ütem prognosztizálható.
- Az **eurózána** gazdasága 2023 első három negyedében jelentősen visszafogott gazdasági teljesítményt realizált, elsősorban a gyenge belső kereslet, azon belül pedig különösen a mérsékelt fogyasztási hajlandóság következtében. Ennek hatására az elmúlt időszakban lefelé mozdultak az övezet ideai növekedési teljesítményére vonatkozó prognózisok: 2023 egészére 0,7% körüli GDP-bővülés valószínűsíthető a térségben. Előretekintve, a visszafogott növekedési dinamika 2024-ben is folytatódhat a globális kereslet csökkenése nyomán.
- Magyarország legfontosabb külkereskedelmi partnerének számító **Németország** gazdasági teljesítménye várhatóan 0,5% körüli mértékben esik majd vissza 2023-ban, amely jelentős kockázatokat hordoz a hazai exporttevékenységet illetően. Bár az elmúlt időszakban a német ipar teljesítményére vonatkozó adatok elmaradtak a várakozásoktól, bizakodásra adhat okot, hogy a német üzleti hangulatindexek ősszel kis mértékben felfelé mozdultak a nyári mélypontjukról.
- A **Kelet-Ázsia és Csendes-óceáni** régióban a tavalyinál erőteljesebb bővülés várható 2023-ban, amelyhez számottevően hozzájárul a kínai gazdaság teljesítménye az év eleji újranyitás, valamint a kormányzati ösztönző intézkedések eredményeként. Kína az idei év egészében várhatóan 5% körüli mértékben tud majd bővülni, ugyanakkor a növekedés fő kockázataként továbbra is az ingatlanszektor válsága azonosítható.
- 2023 harmadik negyedében újra növekedésnek indult a **magyar gazdaság**, ugyanis az előző negyedévhez képest 0,9%-kal bővült a teljesítménye, amellyel megindult a növekedés helyreállása Magyarországon. Ezzel az adattal hazánk az európai uniós ranglista élmezőnyében szerepel, a negyedik helyet foglalja el, jelentősen felülmúlva a tagállamok átlagos teljesítményét.
- 2023 első félévében a nettó export 5,0 százalékponttal mérsékelte a GDP éves bázisú visszaesését, valamint a külkereskedelmi egyenleg is érdemi többletet mutatott. Előretekintve, 2023-2024 során **exportvezérelt növekedés** bontakozhat ki a gazdaságban, amelyhez számottevően hozzájárulhat a járműgyártás és az akkumulátorgyártás ágazatok kedvező teljesítménye. Mindazonáltal rövid távon az ipari termelési folyamatok alakulását – a német gazdaság lassulása következtében – lefelé mutató kockázatok övezik.

1. Világgazdasági környezet

Globális gazdasági folyamatok és kihívások

Növekedési intenzitás térkép

(Nagyobb régiókra vonatkozó, 2023-as GDP-növekedési prognózisok, év/év, %)

Forrás: IMF, Világbank

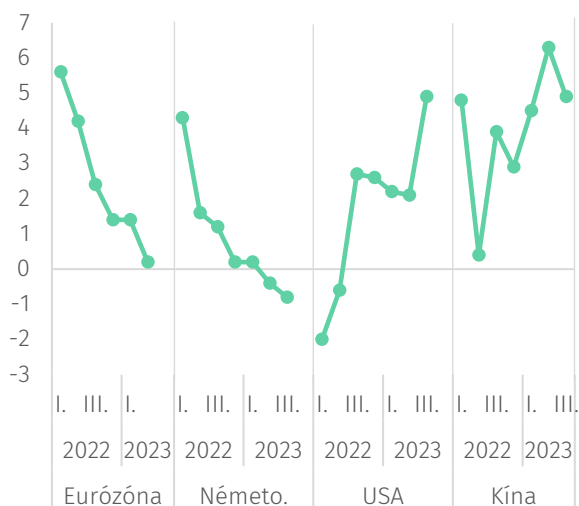
A világgazdaság fokozott nyomás alatt van a továbbra is magas inflációs környezet, az ennek nyomán szigorú monetáris politikát folytató jegybankok, valamint a geopolitikai feszültségek következtében. Bár a vállalatok helyzetét javítja, hogy számos termelést gátló tényező, illetve az ellátási láncokban fennálló szűk keresztmetszetek enyhültek az elmúlt időszakban, a globális finanszírozási feltételek jelentősen szigorodtak 2023-ban. E tekintetben a kilátásokat kedvezőtlenül érinti, hogy a nemzetközi szinten meghatározó jegybankok kamatcsökkentései is a korábban vártnál később kezdődhetnek majd meg. Mindezek eredményeként a világgazdaság 2022-ben mért

3,5%-os bővülését követően a globális növekedési ütem 2023 során 3,0%-os, 2024-ben pedig 2,7-2,9%-os lehet az IMF és az OECD legfrissebb, őszi előrejelzései alapján.

A világgazdaság növekedését továbbra is lefelé mutató kockázatok övezik. Egyrészt fennáll a veszélye annak, hogy tovább mélyül a kínai ingatlanpiac válsága, amely globális tovagyrúzó hatásokat eredményezhet. Másrészt emelkedtek a rövid távú inflációs várakozások, amelyek a feszes munkaerőpiaccal együttvéve hozzájárulhatnak a maginflációs nyomás fennmaradásához, valamint ennek révén a magasabb irányadó kamatok

fenntartásához. Harmadrészt a fennálló geopolitikai feszültségek további élelmiszer- és energiaáremelkedést okozhatnak. Ezen túlmenően a fokozódó világgazdasági fragmentáció korlátozhatja az áruk szabad áramlását, amely az árak volatilitását eredményezheti, valamint megnehezítheti a zöld átállást.

A nagyobb gazdaságok GDP-változása
(év/év; %)

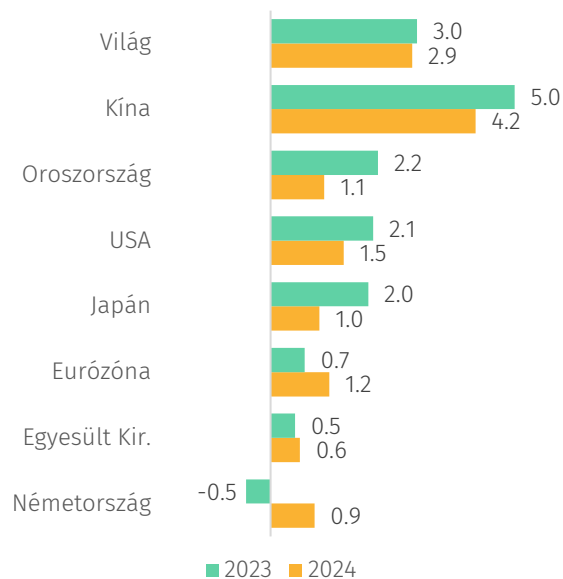
Forrás: Eurostat, BEA, Trading Economics

Az elmúlt egy év során jelentős dezinflációs folyamat bontakozott ki a világgazdaságban, elsősorban a tavaly nyár óta csökkenő energiaáraknak és a monetáris szigorítási ciklus beindulásának köszönhetően. Ennek eredményeként a globális infláció a 2022 második negyedévében mért 11,6%-ról 2023 második negyedévére 5,3%-ra csökkent. Előretekintve, míg a globális fogyasztóiár-index csökkenése a korábban prognosztizáltnál lassabb lehet annak nyomán, hogy a maginflációs folyamatok a vártnál tartósabbnak bizonyultak, a dezinflációt támogatja a világgazdaság lassulása, valamint a kereslet gyengülése. Mindezek nyomán a globális infláció a tavalyi 8,7%-os mértékénél várhatóan alacsonyabb lesz a 2023-as év egészében, ugyanakkor az előrejelzések alapján továbbra is 7% körüli szinten marad, majd 2024-ben 6% alá csökkenhet. Így az idei árnövekedés magasabb lesz a világjárvány előtti időszakban mérthez képest, valamint a

legtöbb (inflációkövető) ország esetében meghaladja majd a jegybanki inflációs célokat.

Reál GDP növekedési prognózisok

(év/év; %)

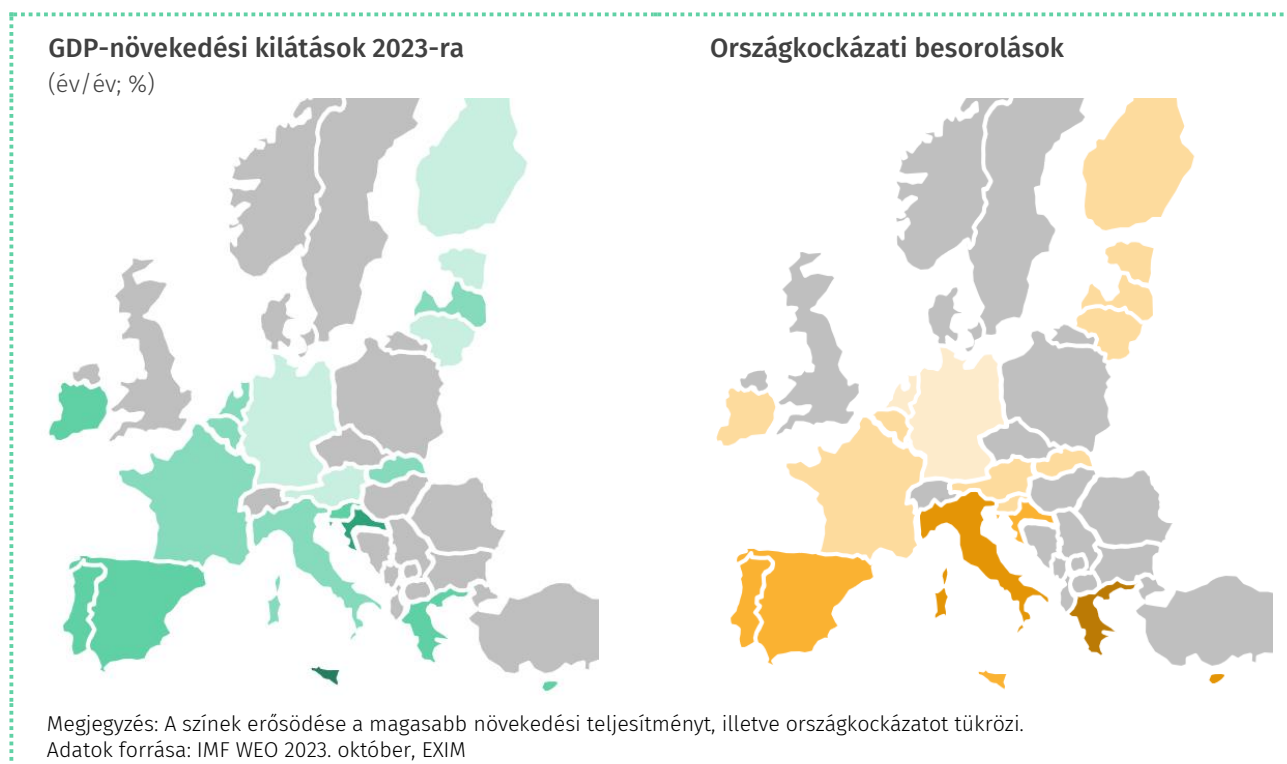
Forrás: IMF WEO 2023. október

A globális finanszírozási feltételek jelentősen szigorodtak az elmúlt időszakban az irányadó kamatemelések révén. A fejlettebb országokban már számottevően csökkent az áremelkedés mértéke, ugyanakkor a monetáris kondíciók lazítása a várakozásokhoz képest később kezdődhet csak meg. Bár az Egyesült Államok inflációja jelentősen mérséklődött tavaly óta, a vártnál lassabb ütemű csökkenésre a Fed a jelenlegi, 5,25-5,5%-os irányadó kamatok magasán tartásával válaszolhat, valamint a beérkező adatok függvényében akár további szigorítást is kilátásba helyeztek. A továbbra is erős felfelé mutató inflációs kockázatok következtében szeptemberben az EKB 4%-ra emelte az irányadó betéti rátáját, amely lépéssel a piaci várakozások szerint a jegybank elérte a kamatemelési ciklusa végét. Mivel a nemzetközileg meghatározó jegybankok kamatcsökkentésére leghamarabb a 2024-es évben kerülhet sor, a magas kamatkörnyezetben megdrágult vállalati forrásbevonási költségek továbbra is jelentősek maradhatnak, ezáltal erodálva a gazdaságok növekedési teljesítményét.

Releváns országcsoportok gazdasági fejleményei

Jelen fejezetben azoknak az országcsoportoknak a gazdasági fejleményei kerülnek bemutatásra, amelyek a magyar gazdaság exportteljesítménye, valamint az EXIM külpiaci kitettsége szempontjából relevánsak. Hazánk legfontosabb exportpiacai alapján az eurózána egyes gazdaságai a legmeghatározóbbak, az EXIM üzleti kitettsége pedig elsősorban a Nyugat-Balkán országai, Afrika, a Kelet-Ázsia és Csendes-óceáni térség, valamint a FÁK-régió felé irányul. A fejezet során a felsorolt régiókon belül a relevánsabb országok fejleményei külön is összefoglalásra kerülnek.

Eurózána

Az eurózána gazdasága 2023 első három negyedévében jelentősen visszafogott gazdasági teljesítményt mutatott. Bár az övezet eddig elkerülte a technikai recessziót, ugyanakkor az első, második és harmadik negyedévben is gyakorlatilag stagnálás volt megfigyelhető az országcsoport negyedéves bázisú teljesítményében. Ennek eredményeként az éves alapon mért, első negyedéves 1,2%-os növekedési ütem a második negyedévre 0,5%-ra, majd a harmadik negyedévre 0,1%-ra lassult. Ennek hátterében állt – az alacsony munkanélküliségi ráta, valamint a folytatódó foglalkoztatásbővülés ellenére – a gyenge belső kereslet, azon belül pedig különösen a mérsékelt fogyasztási hajlandóság. A kedvezőtlen folyamatokat erősíti, hogy a gazdaság bankhitel-ellátottsága számottevően csökkent a monetáris politikai szigorítások eredményeként.

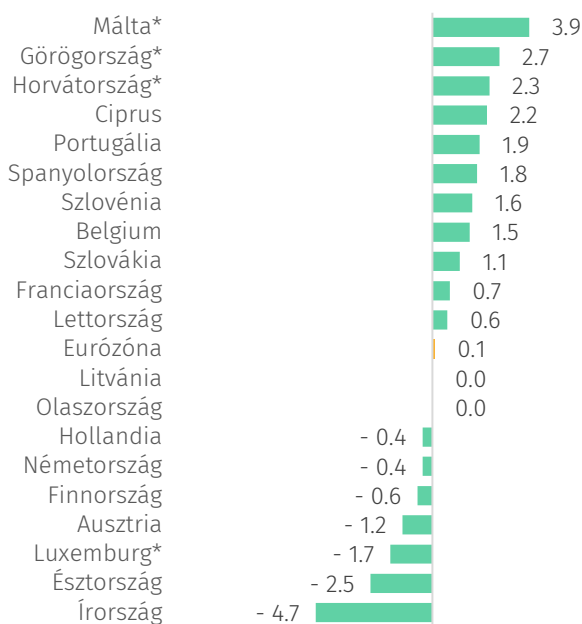
A vártnál kedvezőtlenebb folyamatok hatására az elmúlt időszakban lefelé mozdultak az övezet idei növekedési teljesítményére vonatkozó előrejelzések: 2023 egészére 0,7% körüli GDP-bővülés valószínűsíthető a térségben. Mindazonáltal a felmérések alapján az elkövetkező hónapok gazdasági aktivitása továbbra is visszafogottan alakulhat egyfelől az ipar, másfelől a szolgáltató szektor mérsékelt teljesítményének együttes hatására. Előretekintve, a visszafogott növekedési dinamika 2024-ben is folytatódhat, ugyanis a globális kereslet csökkenésével összhangban az eurózána exportnövekedése is lassul az elkövetkező időszakban, amelyet némileg visszafog a turisztikai szektor kedvező teljesítménye. Mindazonáltal a folyamatokat támogatja majd a fokozatosan mérséklődő infláció,

a robusztus munkaerőpiac, valamint a reáljövedelmek korrekciója.

A tavaly év végén elkezdődött dezinflációs folyamat hatására az eurózána éves alapú fogyasztóiár-indexe 2023 októberében 2,9%-on állt. Ennek háttérében áll az energiaárak csökkenése mellett, hogy idén márciustól kezdődően az élelmiszerárak emelkedésének mértéke is mérséklődni kezdett, és szeptemberre elérte az egyszámjegyű tartományt. Előretekintve, éves átlagban 5%-ot meghaladó lehet az idei pénzromlás üteme, amely 2024 egészére 3% körüli tartományba csökkenhet.

Az eurózána országainak GDP-növekedési üteme 2023. III. negyedévében

(év/év; %, szezonális és naptárhatással igazított)

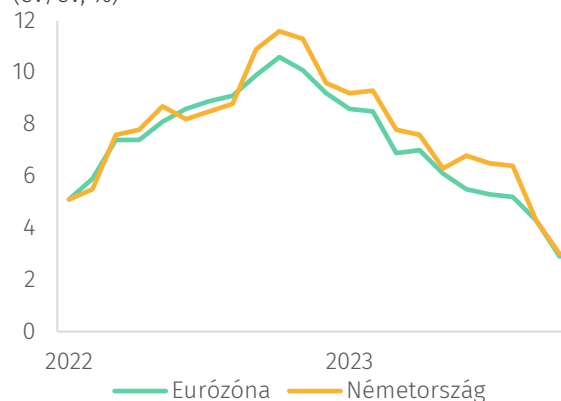

*2023. II. negyedéves adatok
Forrás: Eurostat

Magyarország legfontosabb külkereskedelmi partnerének számító Németország gazdasági teljesítménye jelentősen lassult az elmúlt időszakban: 2023 első három negyedévében gyakorlatilag stagnált a német gazdaság negyedéves alapon. Ennek eredményeként az éves bázisú index a második negyedévében fordult negatív tartományba (-0,4%), majd ezt követően a harmadik negyedév előzetes adatai alapján fokozódott a német GDP zsugorodása (-0,8%). Ennek háttérében állt többek között az ipari termelés mérséklődése, a kereskedelmi partnerek lassulása, továbbá a háztartások visszafogott fogyasztási dinamikája a magas infláció nyomán csökkenő reálbéreken keresztül.

Az infláció alakulása

(év/év; %)

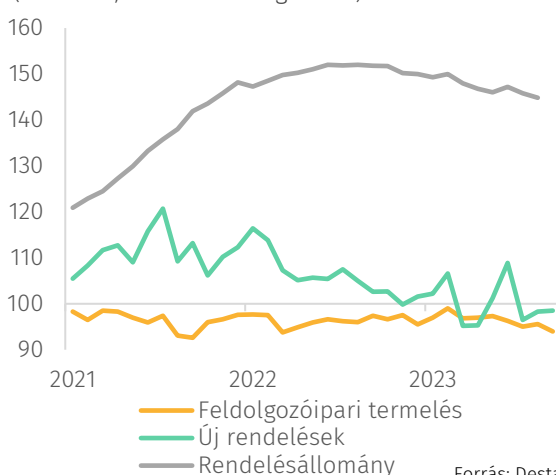

Forrás: Eurostat

Ennek következtében az elmúlt időszakban romlottak a német gazdaság növekedési ütemére vonatkozó prognózisok: a német GDP idén 0,5% körüli mértékben zsugorodhat, valamint a növekedés mértéke várhatóan 2024-ben sem éri el az 1%-ot. Bár az elmúlt időszakban a német ipar teljesítményére vonatkozó adatok elmaradtak a várakozásoktól, bizakodásra adhat okot egyfelől a továbbra is magas feldolgozóipari rendelésállomány, másfelől pedig, hogy a német üzleti hangulatindexek (az exportvárakozásokat jelző Ifo-index és a Feldolgozóipari Beszerzési Menedzser Index - PMI) ősszel kis mértékben felfelé mozdultak a nyári mélypontjukról. A német infláció éves bázison tavasz óta csökkenő tendenciát mutat és 2023-ban éves átlagban 6-7% között alakulhat. Idén októberben már 3,0%-on állt a mutató értéke, amely szinte megegyezik az eurózána mért átlagos index-szel. A szigorú monetáris kondíciók, az enyhülő energiaár-nyomás és a keresletszűkítő fiskális politika elősegíti, hogy az infláció 2024-ben 3% közelébe csökkenjen.

Német feldolgozóipari termelés és rendelések

(2015=100; szezonálisan igazított)

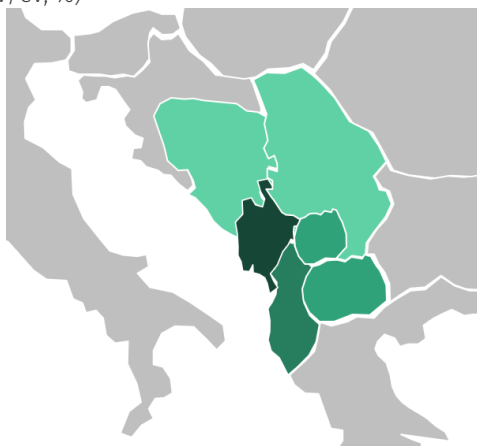

Forrás: Destatis

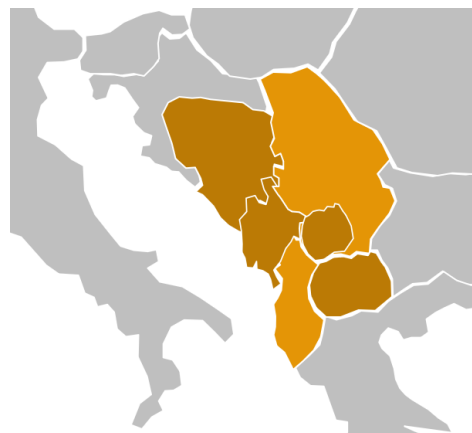
Nyugat-Balkán

GDP-növekedési kilátások 2023-ra

(év/év; %)

Országkockázati besorolások

Megjegyzés: A színek erősödése a magasabb növekedési teljesítményt, illetve országkockázatot tükrözi.
Adatok forrása: IMF WEO 2023. október, EXIM

Az Európai Unió értékláncaiba szorosabban integrált nyugat-balkáni országok növekedése a tavalyi 3,2%-ról várhatóan 2,5%-ra lassul 2023-ban a Világbank előrejelzése alapján. Mindazonáltal az országok szintjén jelentősen eltérő folyamatok figyelhetők meg: míg Albániában, Koszovóban és Montenegróban a fogyasztás válságállónak bizonyult elsősorban a turizmus erőteljes teljesítményének köszönhetően, addig Bosznia-Hercegovina, Észak-Macedónia és Szerbia esetében – az EU lassulása nyomán gyengülő – kivétel gyakorolt jelentős hatást a növekedési folyamatokra. Előretekintve, 2024-2025-ben 3,3% körüli növekedés bontakozhat ki a térségben, köszönhetően az inflációs nyomás mérséklődésének, az exportteljesítmény fokozatos élénkülésének, valamint az EU forrásokból megvalósuló, nagy volumenű infrastruktúra-fejlesztéseknek. Mindazonáltal a növekedési kilátásokat továbbra is elsősorban lefelé mutató kockázatok övezik, úgymint az EU gazdasági teljesítményének erőteljesebb lassulása, a szigorú pénzügyi feltételek nyomán kiszáradó hitelpiac, valamint az inflációs perzisztencia, különösen az élelmiszerárak esetében.

Szerbia gazdasági növekedése visszafogottan alakult 2023 első felében, amelynek háttérében elsősorban a háztartások fogyasztásának csökkenése állt a magas inflációs környezet eredményeként. Az év első hat hónapjában 1,2%-os volt a szerb GDP-növekedés éves alapon. Bár a nettó export pozitívan járult hozzá a folyamatokhoz,

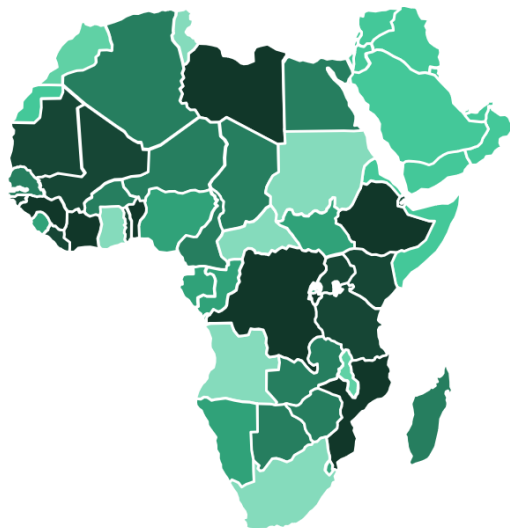
ez elsősorban a belső kereslet lassulása révén csökkenő import eredménye, míg a kereskedelmi partnerek gyenge növekedési teljesítménye kihívások elé állítja a szerb gazdaságot. 2023 egészében 2%-os bővülés bontakozhat ki az IMF előrejelzése alapján, amely az elkövetkező években 3-4%-ra gyorsulhat a belső keresletélénkülés eredményeként. A szerb infláció idén márciusban 15,5%-on tetőzött, majd – fokozatos csökkenés eredményeként – szeptemberre 10,1%-ra mérséklődött, valamint a várakozások szerint a jövő évben elérheti a jegybanki toleranciasávot. A folyó fizetési mérleg hiánya számottevően mérséklődött az idei első félév során, elsősorban az energiaimport csökkenésének köszönhetően.

Bosznia-Hercegovina növekedési teljesítményének tavalyi lassulása várhatóan 2023-ban is folytatódik. Az idei év első és második negyedében rendre 1,1 és 1,2%-os volt az éves bázisú növekedési ütem, amelynek háttérében áll a háztartások fogyasztásának csökkenése a rendelkezésre álló jövedelmük mérséklődése következtében, valamint az ipari termelés tavalyi gyengülő teljesítményének fennmaradása. Így a 2022-es 3,9%-os GDP-bővülést követően 2023-ban 2% körüli növekedési ütem valószínűsíthető a gazdaságban, amely 2024-re 3% közelébe gyorsulhat. Tavaly ősszel egy dezinflációs folyamat vette kezdetét a gazdaságban, amelynek eredményeként idén június óta 5% alatt tartózkodik a fogyasztói-árindex mértéke. Az idei év egészében 6%-os lehet a pénzromlás üteme, amely jövőre 2,5% körül alakulhat.

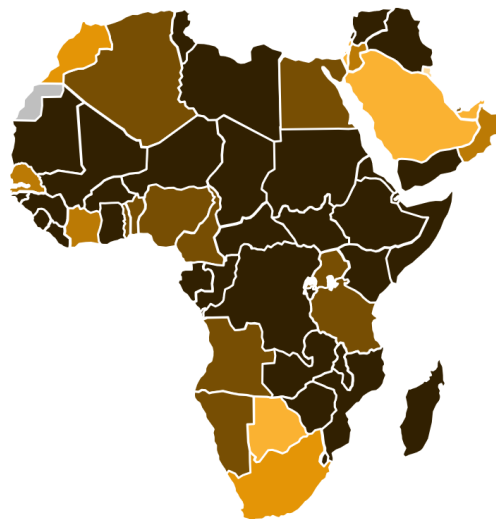
Afrika és Közel-Kelet

GDP-növekedési kilátások 2023-ra

(év/év; %)

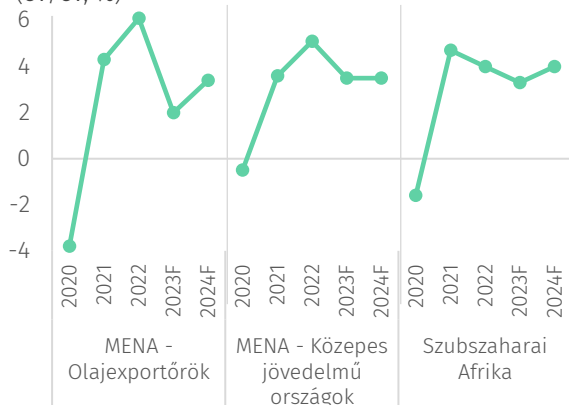
Országkockázati besorolások

Megjegyzés: A színek erősödése a magasabb növekedési teljesítményt, illetve országkockázatot tükrözi.
Adatok forrása: IMF WEO 2023. október, EXIM

Afrika és a Közel-Kelet gazdaságainak növekedési kilátásai

(év/év; %)

MENA: Közel-Kelet és Észak-Afrika (Middle East and North Africa)
SSA: Szubszaharai Afrika (Sub-Saharan Africa)

Forrás: IMF REO 2023. október

A Közel-Kelet és Észak-Afrika (Middle East and North Africa – MENA) országainak gazdasági teljesítménye a tavalyi erőteljes fellendülést követően idén 2,0%-ra lassulhat, valamint a térség átlagos inflációja 17,5% körül alakulhat az IMF prognózisa alapján. Ennek hátterében áll, hogy a világ gazdaság lassulása és a magas inflációs környezet nyomást gyakorol a térség munkaerőpiacára. Ezzel kapcsolatban kockázatként azonosítható, hogy más fejlődő régiókhoz képest kimagasló a térség

munkanélküliségi rátája. Bár a jegybankok kamatemeléseinek üteme 2023-ban lassult, a magas kamatkörnyezet a vártól tovább kitarthat, amely növeli a bankrendszer hitel- és likviditási kockázatát. Továbbá fokozott geopolitikai kockázatot jelent a térségre nézve az orosz-ukrán háború okozta élelmiszerellátási zavar, valamint az Izrael-Gáza konfliktus is.

A térségben meghatározó gazdasági súllyal rendelkező Egyiptomra számottevő gazdasági nyomás nehezedik a globális sokkok, valamint az országspecifikus tényezők miatt. A rugalmasabb árfolyamrendszere való áttérés hatására 2022 eleje óta 97%-kal gyengült az egyiptomi font árfolyama, miközben az alapkamat 1100 bázisponttal 20% közelébe emelkedett. A dráguló finanszírozási feltételek mérséklően hatnak a háztartások vásárlóerejére, valamint a vállalatok beruházási aktivitására, miközben a gazdasági fejlődést az importkorlátozó intézkedések is visszafogják. A font leértékelődésének hatására idén augusztusban 37% feletti inflációt mértek a gazdaságban, az élelmiszer infláció pedig 72%-hoz közelít. Az Egyiptom gazdaságát érintő sokkok kezelését, az üzleti környezet javítását, valamint célzott szociális segélyprogramok bevezetését támogatja 2022 végétől kezdődően az IMF 46 hónapos EFF (Extended Fund Facility) programja 3

Mrd dollár keretösszegben, amelynek keretében a rendelkezésre álló támogatások lépcsőzetes lehívása a következő három év folyamán várható.

Szubszaharai Afrika (Sub-Saharan Afrika – SSA) növekedési teljesítménye a tavalyi 4,0%-ról 3,3%-ra lassulhat 2023-ban az IMF előrejelzése alapján, ugyanis a kedvezőtlenebb külső konjunktúra, a tartósan magas infláció, valamint a megemelkedett hitelfelvételi költségek egyaránt gátolják a régió gazdaságainak aktivitását. Bár a térségben megindultak a dezinflációs folyamatok, számos országban továbbra is kétszámjegyű a

fogyasztóiár-index mértéke a devizák leértékelődése, valamint az ellátási zavarok következtében. Az elkövetkező időszakban a kínai fiskális ösztönzők gyorsíthatják a szubszaharai régió globális kereskedelembé való bekapcsolódását, ugyanakkor az orosz-ukrán háború elhúzódásával további élelmiszerellátási feszültségek kerülhetnek kilátásba. A szigorú globális hitelfelvételi lehetőségek, a magas megélhetési költségek, a korlátozott fiskális mozgástér, valamint a szigorú monetáris politika visszafoghatja a térség kilábalását az előrejelzési horizonton.

Országkockázatok emelkedése az Izrael-Gáza konfliktus következtében¹

2023. október 7-én a gázai székhelyű Hamász támadást indított Izrael ellen, valamint Libanon és Szíria is támogató hozzáállásáról biztosította a fegyveres csoportot. Ennek nyomán mind a négy szóban forgó állam esetében komplex módon, több fronton súlyosbodtak az országkockázatok.

Izrael tekintetében mondható a leginkább sokrétűnek a kockázatok fokozódása. A Hamász által végrehajtott támadások nyomán – elsősorban az infrastrukturális hálózatok zavara miatt – megemelkedtek a működési kockázatok, amelynek keretében a légiforgalmi útvonalak és a tengerhez köthető szisztémák kerültek veszélybe. A tengeri fenyegetettség tekintetében a Leviathan gázmezőn történő kitermelés biztosítása, illetve a kikötők és part menti városok védelme az elsődleges cél. A légiközlekedés kockázatait emelik a folyamatos rakéta és drón támadások, amelyek gyakran az ágazathoz kapcsolódó infrastruktúrát, reptereket célozzák. Ennek ellenpólusaként lép fel a vaskupola védelmi rendszer, valamint az Izraeli Védelmi Erők alá tartozó Légierő folyamatos elhárító műveletei.

Mindemellett Izraelben a politikai kockázatok is emelkedtek, hiszen a Benjamin Netanjahu vezette kormányzat stabilitása – a nép bizalmával párhuzamosan – megingott. Azonnali reakcióként a miniszterelnök és a Nemzeti Egység ellenzéki párt vezetője a tárgyalások után rendkívüli egységkormányt jelentett be, amely hadiállapot idején képes javítani a politikai stabilitást. Az országban a biztonsági kockázatok romlottak a legnagyobb mértékben, amit elsősorban a terrorfenyegetettség, illetve a regionális háború valószínűségének súlyosan megemelkedett szintje eredményezett.

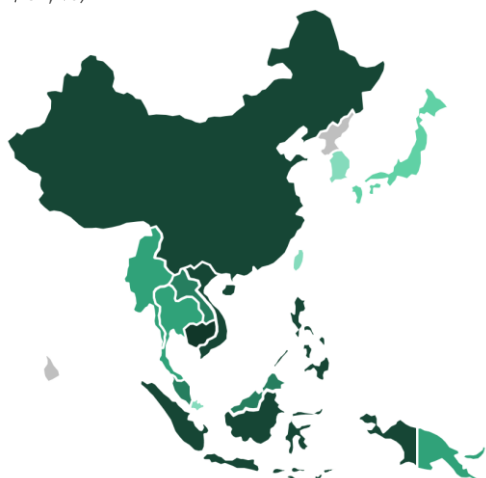
Az eszkaláció irányába mutat, hogy Libanon és Szíria is kiáll a Hamász mellett, így az egész régióra kiterjedő konfliktus előidézésében jelentős szerepet játszhat a két szomszédos arab ország szerepvállalása. A biztonsági és politikai kockázatok mérséklésében meghatározó az Egyesült Államok és egyes európai országok jelenléte, amelyek egyértelműen a deeszkaláció irányába terelik a résztvevőket.

A palesztin fennhatóságú területeken – a Gázai övezettel együtt – szintén a biztonsági kockázatok emelkedtek jelentős mértékben, amely Izrael Hamász elleni légi és szárazföldi támadásaiból fakad. Ezen kívül Ciszjordánia, illetve Jeruzsálem területén megemelkedett a tüntetések és zavargások kockázata is. A Hamászt korábban Irán is támogatta, ami a régiós konfliktus összetettségét és kiterjedésének kockázatát növeli. Az eszkaláció valószínűségét emelné az Irán által támogatott milíciák vagy az iráni erők által más országokból – köztük Szíriából, Irakból és Jemenből – indított további támadások. A regionális háborús kockázatok szignifikáns csökkenése csak az izraeli szárazföldi offenzíva és azt követő béketárgyalások lezárását követően érkezhethet meg.

¹ Az elemzés a 2023. október 18-án rendelkezésre álló információkat, valamint az ez alapján fennálló állapotot tükrözi.

Kelet-Ázsia és Csendes-óceán

GDP-növekedési kilátások 2023-ra (év/év; %)

Megjegyzés: A színek erősödése a magasabb növekedési teljesítményt, illetve országhozzártatot tükrözi.
Adatok forrása: IMF WEO 2023. október, EXIM

Országhozzártati besorolások

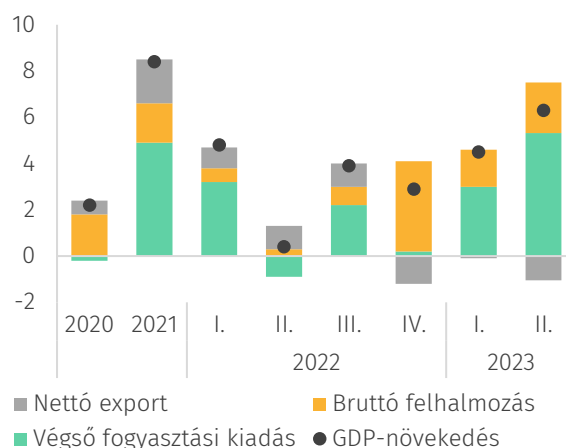
A Kelet-Ázsia és Csendes-óceáni (East Asia and Pacific – EAP) régióban a tavalyinál erőteljesebb bővülés várható 2023-ban. A kínai gazdaság lendülete az idei év eleji újraindítást követően megtorpant a második negyedévben az export mérséklődése, valamint az ingatlanszektor romló kilátásai következtében. Ugyanakkor a harmadik negyedév teljesítménye az ösztönző intézkedéseknek (például kamatcsökkentés, bankrendszeri likviditásbővítés, háztartások fogyasztásának támogatása) köszönhetően felülmúlta a várakozásokat: Kína gazdasága éves alapon 4,9%-kal bővült a harmadik negyedévben, amely negyedéves alapon 1,3%-os növekedést jelentett. 2023 egészére 5% körüli növekedési kilátások várhatóak. A kínai infláció június óta lényegében a nulla körül mozog, és az elemzők 2023 egészére 1% alatti pénzromlási ütemet prognosztizálnak. A jegybank az irányadó kamatszint alacsonyan tartásával, keresletösztönző intézkedések bevezetésével, valamint a jüan-gyengülés lehetővé tételével járul hozzá a gazdasági növekedés élénküléséhez.

A kínai gazdasági növekedés fő kockázataként jelenleg az ingatlanszektor válsága azonosítható, amely húzóágazata volt az elmúlt évtizedes bővülésnek. A piac túlfűtöttsége miatt a kormányzat bevezette a „három vörös vonal” nevű adóssághozzártató csomagot, ugyanakkor nem tudta megállítani a buborék kipukkadását: az Evergrande 2021 végén bejelentett csődjét

ingatlanfejlesztők sora követte, majd idén szeptemberben a legnagyobb szereplő, a Country Garden fizetéseképtelensége rázta meg a piacot. Az ingatlanszektor válságának leginkább kitett gazdasági szereplők között említhetők a lakásokat jellemzően elővásárló háztartások, a telekeltadások bevételeire erősen támaszkodó települések, valamint a kötvénytulajdonos befektetők.

A kínai GDP-növekedés alakulása és dekompozíciója

(év/év; %, illetve százalékpont)

Forrás: Világbank, 2023. október

Az EAP régió többi országának összesített teljesítménye – a gyenge globális kereslet nyomán – a tavalyi 5,8%-ról 4,6%-ra csökkenhet 2023-ban a Világbank előrejelzése alapján. A térség gazdasági teljesítményének egyrészt támaszt nyújtanak a

kínai ösztönző programok, másrészt a vártnál kedvezőbb indiai és japán GDP-bővülés. A régióban továbbra is az ipari teljesítmény által vezérelt növekedés jellemző, ugyanakkor az elmúlt időszakban egyre nagyobb teret nyert a szolgáltatás szektor. A termelékenység javulásához hozzájárul a digitalizációs megoldások térnyerése (Fülöp-szigetek), valamint a külföldi tulajdonlást korlátozó intézkedések feloldása (Vietnám) is. Előretekintve, a 2024-re vonatkozó

GDP-növekedési kilátások 4,9%-ról 4,7%-ra csökkentek. Az EAP országok élen járnak a dezinflációt tekintve, több jegybank már jövőre elérheti az inflációs célsávját, ugyanakkor az országok szintjén jelentős eltérések figyelhetők meg: míg az indonéz és thai infláció a célsávban mozog, Japán és a Fülöp-szigetek jegybankjai továbbra is monetáris szorítást alkalmaznak az infláció leszorítása érdekében.

FÁK-régió

GDP-növekedési kilátások 2023-ra

(év/év; %)

Országkockázati besorolások

Megjegyzés: A színek erősödése a magasabb növekedési teljesítményt, illetve országhoz tartozó kockázatot tükrözi.
Adatok forrása: IMF WEO 2023. október, EXIM

Bár Oroszország gazdasági teljesítménye a tavalyi 2,1%-os csökkenést követően 2023 első negyedévében 1,8%-kal mérséklődött éves alapon, az idei második negyedéves 4,9%-os GDP-bővülés meghaladta a várakozásokat. A kedvező adatokban szerepet játszottak a fiskális ösztönző programok és beruházások, amelyek támogatták a belső keresletet, valamint a háztartási szektor fogyasztási hajlandóságát. Az IMF legfrissebb előrejelzése alapján az orosz gazdaság 2,2%-os növekedést érhet el 2023-ban, amelyet a nyár végi olajár-emelkedés is támogat. Az orosz olajexport a G7 országok szankciói miatt egyre inkább Kína, India, Törökország és az Egyesült Arab Emírségek felvevőpiacára támaszkodik, amely alapján rövidtávon a szankciók kevésbé bizonyultak hatékonynak. Mindazonáltal a K+F hiánya, valamint a fejlett piacról érkező beruházások elmaradása évekre nyomot hagyhat az orosz gazdasági növekedésen. Az orosz infláció 6%-ra emelkedett szeptemberre, amelyben a fiskális ösztönzők, a feszes munkaerőpiac, valamint a rubel gyengülése

is szerepet játszott. A jegybank irányadó kamata két 450 bázispontos emelést követően 13%-ra ugrott a drasztikus rubel-leértékelődés megfékezésére érdekében. Eközben a devizakiáramlást korlátozó intézkedések mesterséges rubel keresletet támasztanak, ugyanakkor a piaci mechanizmusokat erősen torzítják.

A közép-ázsiai gazdaságok növekedési üteme javult a júniusi várakozásokhoz képest, így 2023 végére 4,8%-os GDP-bővülés várható a Világbank előrejelzése alapján. Több közép ázsiai ország jelentős munkaerő- és tőkebeáramlást tapasztalt a közelmúltban, amelyek ugyancsak hozzájárultak a növekedési kilátások emelkedéséhez, ugyanakkor a dezinfláció lassulását eredményezik. Mindez továbbra is szigorú monetáris kondíciókat tesz szükségessé, a magasabb kötvényhozamok és hitelkamatok pedig végsősoron a hitelezés lassulását vetítik előre. A térség legjelentősebb kereskedelmi partnere az Európai Unió, amelynek gyenge növekedési kilátásai a közép-ázsiai

országok export lehetőségeit is kedvezőtlenül érinti. Mindazonáltal az Oroszországot megkerülő gázvezetékek iránt támasztott fokozódó kereslet támogatja a régiós folyamatokat: az energiaárak nyár végi emelkedése Azerbajdzsán, valamint Kazahasztán esetében támogatja az energiaszektor által vezérelt GDP-bővülést. Ugyanakkor az Oroszországból érkező

hazautalások visszaesése következtében az elmúlt időszakban leértékelődött a valuta több gazdaság esetében (Tádzsikisztán, Üzbegisztán, Kirgizisztán). A nemzetközi versenyképesség növelését, valamint régió-szerte a magánszektor teljesítményének fellendítését célzó strukturális reformok hosszabb távon emelhetik a régió potenciális növekedését.

Merre tovább BRICS+?

Augusztus végén zajlott Johannesburgban a BRICS országok (Brazília, Oroszország, India, Kína és Dél-afrikai Köztársaság) éves csúcstalálkozója. **A tagok megállapodtak a csoport bővítéséről, Argentína, Egyiptom, Etiópia, Irán, Szaúd-Arábia és az Egyesült Arab Emírátsok kaptak meghívást a csatlakozásra.** Lehet-e vajon arra számítani, hogy ez a csoportosulás egy új világrend sarokköve lesz? Vajon tudnak-e ezek az országok egy egységes blokkot alkotni egy esetleges multipoláris világrendben az Egyesült Államokkal és a nyugati világgal szemben? Egyelőre nem látunk erre vonatkozóan meggyőző érveket.

Pusztán a számokat összeadva, a kibővült csoport látszólag jelentős gazdasági erőt képviselne. A 11 tagúvá bővülő BRICS a világ népességének 46%-át adná a jelenlegi 41% helyett, PPP alapon mérve a részesedését a globális GDP-ből 33%-ról 38%-ra emelné, a globális áruexportból való részesedése pedig 20%-ról 23%-ra nőne. Mindeközben a G7 csoport a világ népességének csak 10%-át, a globális GDP 29%-át, és a globális áruexport 29%-át teszi ki. A BRICS részesedése a globális olajtermelésből 20%-ról 43%-ra emelkedik, és számos egyéb nyersanyag, ritkafémek termelését is döntő többségben uralják.

Ezzel szemben viszont elmondható, hogy piaci árfolyamon USD-ben kifejezve a BRICS+ csoport GDP-je jelentősen elmarad a G7-től, miközben ez az a mutató, amely legjobban kifejezi a csoport világgazdasági részesedését.

Ugyanakkor a csoport tagjai nem alkotnak egy homogén blokkot, számos feszültség is terheli a potenciális együttműködésüket, és a csoport bővítése az inkoherenciákat csak tovább erősíti. Bár Kína a világ második legnagyobb gazdasága, és India néhány év múlva stabilan elfoglalja a harmadik helyet a rangsorban, a többi tag meg sem közelíti kettőjük növekedési dinamikáját, így inkább leszakadásról, mintsem konvergenciáról beszélhetünk a csoporton belül. És míg Kína és Oroszország a nyugati világ ellenpólusát látja a BRICS-ben, India és Brazília sokkal inkább középre pozicionálja magát. A törésvonalak az orosz-ukrán háborúhoz való hozzáállásban is megmutatkoznak, továbbá számos történelmi és jelenkori sérelem állítja szembe egyik-másik felet, mint például a Kínai-Indiai határviták, Egyiptom és Etiópia konfliktusa a Nílus gát miatt, stb.

A formális intézményi struktúrák javarészt hiányoznak a csoport mögül, és ez megnehezíti a koordinált cselekvést, például az új fizetési csatornák kidolgozását vagy különböző valuták használatát. Mindazonáltal történt néhány lépés a nyugati vezetésű globális intézmények dominanciájának megtörése érdekében, mint például az ún. „BRICS bank” (New Development Bank) és a BRICS Contingent Reserve Arrangement (CRA), mely az IMF mintájára nyújtana pénzügyi védőhálót a tagoknak.

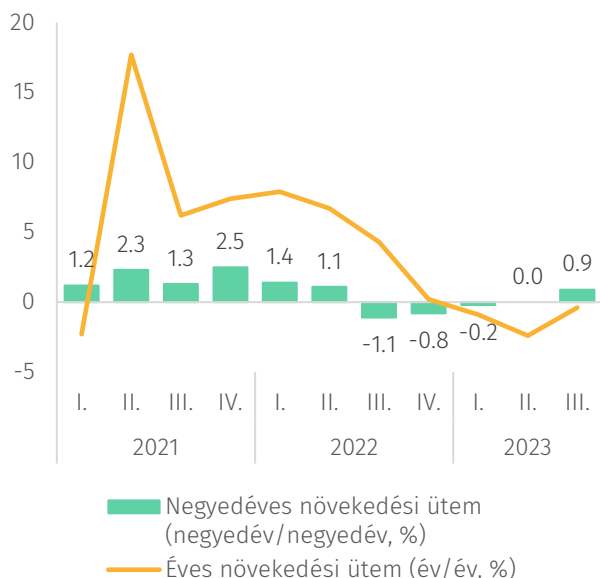
Adódik a kérdés, hogy képes-e a BRICS megtörni a dollár uralmát? Időről időre felmerül egy közös valuta létrehozásának gondolata, de konkrét lépések még nem történtek. Valószínűbb az, hogy az egymás közötti elszámolásban, illetve a devizatartalékaikban egyre nagyobb szerepet fog kapni egyik vagy másik csoporttag saját valutája, de a dollár világpiaci szerepe ezzel nem fog jelentősen visszaesni. A globális devizatartalékok mintegy 60%-a dollárban vannak, szemben a renminbi 2,5%-ával, miközben a dollár mögött ott áll a világ leglikvidebb és legintegráltabb pénzügyi rendszere, valamint egy stabil jogrendszer. És bár az USA monetáris politikájának való kitettség nem annyira kívánatos a fejlődő gazdaságok számára, a BRICS országok pénzügyi rendszereinek reformja nélkül a valutáik attraktivitása nehezen fog növekedni.

2. Magyar gazdasági helyzetkép

Makrogazdasági folyamatok és kilátások

Bár a 2022-es év egészében 4,6%-kal bővült a magyar gazdaság, a tavalyi második félévben jelentősen lelassult a GDP-növekedés, így az ország technikai recesszióba került. A kedvezőtlen folyamatok hátterében az állt, hogy a magas infláció csökkentette a háztartások vásárlóerejét, a szigorú monetáris- és fegyelmezett fiskális politika pedig jelentősen visszafogta a privát és az állami beruházási aktivitást. Továbbá hazánk exportteljesítményét jelentősen gyengítették a magas energia-, nyersanyag- és alapanyagárak, valamint az orosz-ukrán háború révén kialakult bizonytalan nemzetközi gazdasági környezet.

A magyar GDP volumenének alakulása

Forrás: KSH

2023 harmadik negyedévében újra növekedésnek indult a magyar gazdaság, ugyanis az előző negyedévhez képest 0,9%-kal bővült a teljesítménye, amellyel megindult a növekedés helyreállása Magyarországon. Ezzel az adattal hazánk az európai uniós ranglista élmezőnyében szerepel, a negyedik helyet foglalja el, jelentősen felülmúlva a tagállamok átlagos teljesítményét. Ugyanakkor az éves bázisú volumenindex továbbra is negatív tartományban tartózkodik (-0,4%), így

2023 első három negyedévében 1,2%-kal csökkent a gazdaság teljesítménye az előző év azonos időszakához viszonyítva.

Az első hat hónap során a termelési oldalon a kedvezőtlen éves bázisú adatokhoz legnagyobb mértékben az ipar teljesítményének 4,4%-os mérséklődése járult hozzá, valamint az építőipar hozzáadott értéke is 6,8%-kal csökkent éves összevetésben, amelyben szerepet játszhattak az elhalasztott, nagy volumenű állami fejlesztések, valamint a lakásépítések visszaesése is. Ezen túlmenően a szolgáltatások 1,2%-kal estek vissza, amelynek hátterében elsősorban a kereskedelem ágazat állt. Az első félévben a növekedési teljesítmény csökkenésének mértékét tompította a mezőgazdaság (alacsony bázis következtében mért) 47,6%-os bővülése.

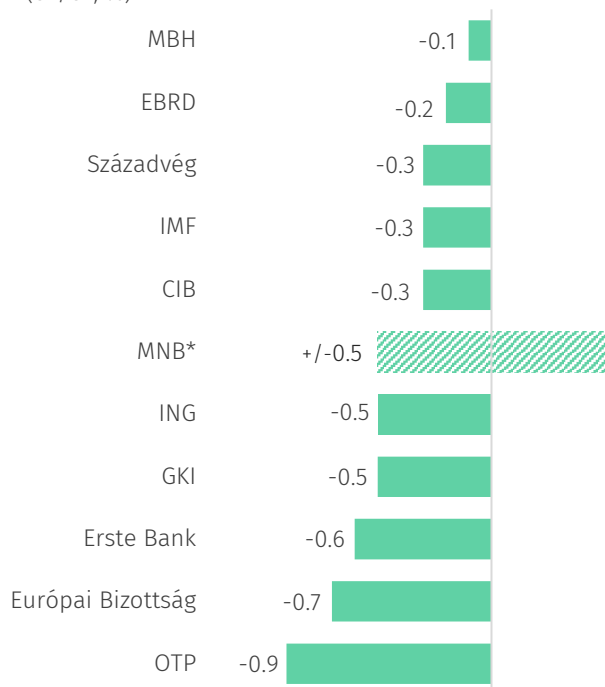
A felhasználási oldalon az első félévben a bővülő exportteljesítmény nem tudta ellensúlyozni a fogyasztás és a beruházás lendületvesztését. A reálberek csökkenése nyomán a háztartások fogyasztási kiadása 4,0%-kal mérséklődött az első félév során. A bruttó állóeszköz-felhalmozás volumene 10,7%-kal zsugorodott, amelyhez a – magas kamatkörnyezet miatt – visszaeső vállalati és háztartási beruházási hitelkereslet is hozzájárulhatott. Mindazonáltal kedvező, hogy az első hat hónapban a külkereskedelmi egyenleg érdemi javulást mutatott, ugyanis 1741 Mrd forintos többletet ért el. Ezen belül az exportteljesítmény 3,4%-kal emelkedett az áruforgalom bővülésének köszönhetően, míg az import – a fogyasztás és a beruházás csökkenése nyomán – 1,9%-kal mérséklődött éves alapon. Összességében a nettó export 5,0 százalékponttal mérsékelte a GDP visszaesését az első félév során. A hazai munkaerőpiac továbbra is stabil és nem reagált érdemben a gazdasági teljesítmény lassulására: a munkanélküliségi ráta a szeptemberi adatok alapján 3,9%-on áll.

A 2023 első három negyedéves, vártnál kedvezőtlenebb gazdasági növekedési folyamatok

alapján az év egészében várhatóan negatív tartományba fordul a GDP-bővülés üteme: a piaci konszenzus szerint a magyar gazdaság teljesítménye 0,3-0,5% körüli mértékben csökkenhet éves összevetésben. A kedvezőtlen gazdasági folyamatok eredményeként a Kormány az októberi EDP-jelentésben a 2023-ra eddig tervezett 3,9%-os GDP-arányos költségvetési hiánycélt 5,2%-ra módosította. Előretekintve, 2024-től kezdődően a belső kereslet élénkülésének, valamint az erősödő exportdinamikának köszönhetően a magyar gazdaság teljesítménye 3-4% körüli ütemben bővíülhet.

GDP prognózisok a magyar gazdaság 2023-as teljesítményére az idei második negyedéves adatok figyelembevételével

(év/év, %)

*Növekedési sávra vonatkozó előrejelzés.

Forrás: A feltüntetett intézmények honlapja, Portfolio.hu

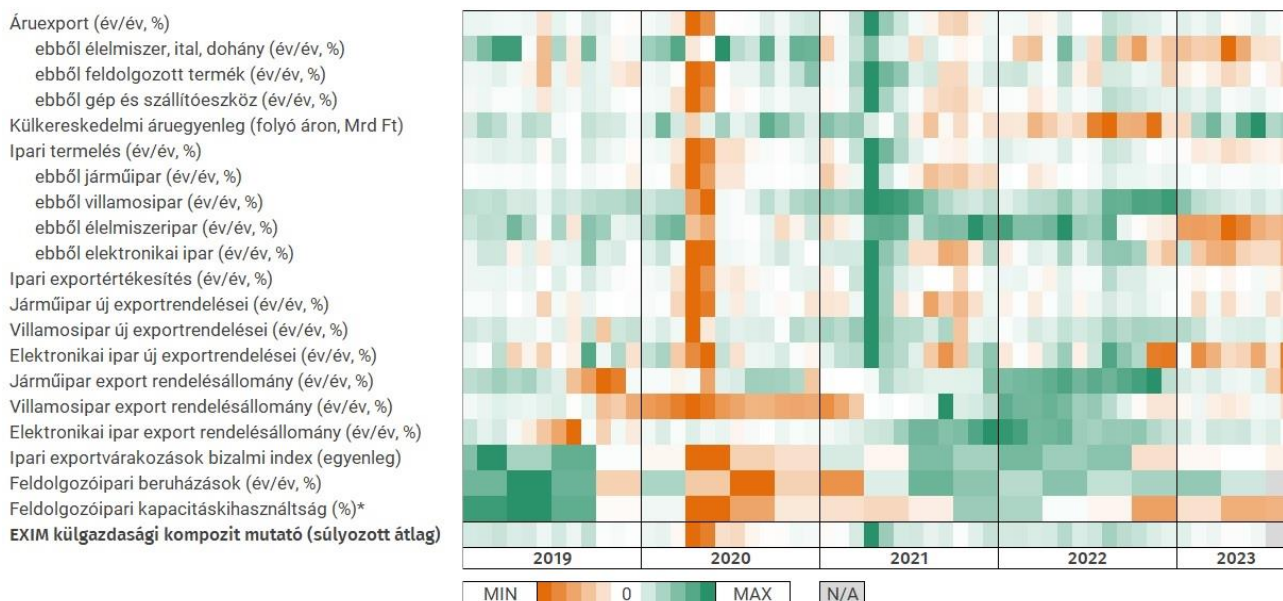
Az elmúlt hónapokban megfigyelhető deflációs folyamat várhatóan az év hátralévő részében is folytatódik. Az infláció a 2023. januári 25,7%-os tetőzése után fokozatosan mérséklődött, amelynek eredményeként az októberi adat alapján elérte az egyszámjegyű tartományt, ugyanis 9,9%-on áll az index értéke. Az MNB prognózisa szerint a 2023-as év egészére az infláció 17,6-18,1% között, 2024-ben pedig a 4-6%-os sávban alakulhat Magyarországon.

A deflációs folyamatok eredményeként az elmúlt félév során hat lépésben csökkent az MNB irányadó kamata: a Monetáris Tanács szeptemberi döntése alapján az irányadó eszközként funkcionáló egynapos betéti eszköz kamata – egy év után ismét – összeért az alapkamat 13%-os szintjével, ezzel az MNB eszköztára jelentősen egyszerűsödött. Ezt követően októberben további 75 bázisponttal csökkent az alapkamat, amely jelenleg 12,25%-on áll. A szélesre nyitott kamatfolyósó fokozatos szűkítés után mostanra +/- 100 bázispontos sávot alkot az alapkamat körül: az O/N hitel 13,25%, az O/N betéti kamat pedig 11,25% volt október végén.

A továbbra is kétszámjegyű kamatkörnyezet, valamint a kedvezőtlenebb gazdasági helyzet visszafogja a hitelezési dinamikát. A vállalati hitelezésben a forinthitelek esetén átlagosan 13-16%, az euróhitelek esetén 5% körüli kamat volt jellemző az idei évben, amelynek hatására 2023. január-szeptemberben az újonnan folyósított forinthitelek 17%-kal csökkentek éves alapon, az euróhitelek esetében pedig 23%-os bővülés volt megfigyelhető. A magas forint kamatok miatt a Baross Gábor Hitelprogram továbbra is kiemelt szerepet játszik a belföldi hitelpiac támogatásában: 2023. március-szeptemberben az új vállalati hitelszerződések harmadát, több mint 720 Mrd forintot a program keretei között leszerződött hitelek adták.

Export-specifikus folyamatok a magyar gazdaságban

Magyarország külgazdasági hőtésképe

Megjegyzés: A külgazdasági kompozit mutatóba az egyes fő tételek (8 db) azonos súlyozással kerültek be, a főtételeken belül pedig a feltüntetett altételek súlyai is egyenlők. A külkereskedelmi áru egyenleg nem szerepel a mutatóban.

*Hosszú távú átlagtól vett eltérés
Forrás: KSH, Eurostat, Európai Bizottság

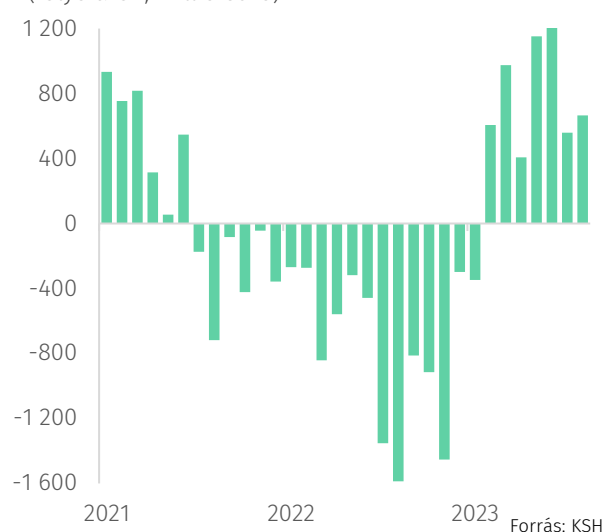
A külgazdasági hőtésképe a fontosabb, exportteljesítményhez kapcsolódó mutatók alakulását együttesen mutatja be oly módon, hogy – a változás mértékétől függően – a növekedést a zöld árnyalatai, a csökkenést pedig a narancssárga árnyalatai szemléltetik. A színskála minden változó esetében a saját éves változásuk minimuma és maximuma között rajzolódik ki. A változók körét alapvetően a jelen fejezetben elemzett adatok, valamint a nagyobb súlyú ipari ágazatok teljesítményét bemutató idősorok jelentik, amelyek mindegyike közvetlen vagy közvetett módon hatást gyakorol hazánk külgazdasági teljesítményének alakulására.

A magyar külkereskedelmi folyamatokat egyetlen indexbe tömörítő külgazdasági kompozit mutató az elmúlt időszakban pozitív tartományban tartózkodott, ugyanakkor összességében visszafogott folyamatokat tükröz. Mindazonáltal a hőtésképe alapján megállapítható, hogy 2023 eleje óta a külkereskedelmi egyenleg érdemi javulást mutat. Ebben elsősorban az energiaárak korrekciója játszott szerepet, valamint a belső kereslet lassulása is mérsékelte a gazdaság behozatali igényét. Mindazonáltal a kivitel bővülését számottevően erodálja a lassuló

nemzetközi konjunktúra, ezen belül pedig kifejezetten hazánk legfontosabb külkereskedelmi partnerének, Németországnak a lassuló gazdasági teljesítménye.

Külkereskedelmi áru egyenleg

(folyó áron; millió euró)

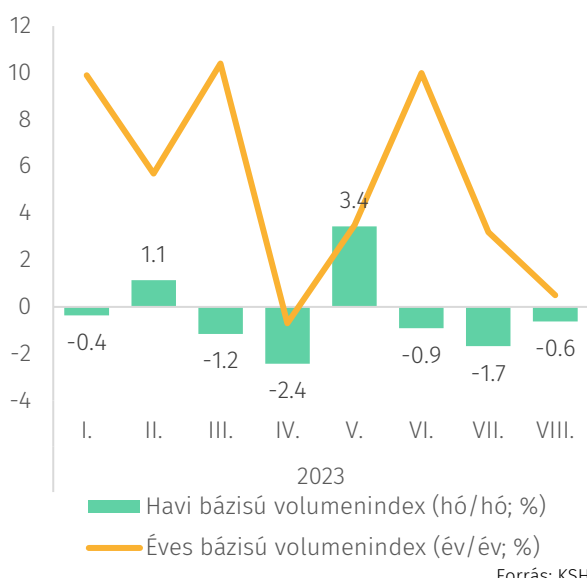

Az első félév során a nettó export 5,0 százalékponttal mérsékelte a GDP visszaesését. Ez idő alatt a külkereskedelmi egyenleg 1741 Mrd

forintos többletet ért el, amelyen belül az exportteljesítmény 3,4%-kal emelkedett az áruforgalom bővülésének köszönhetően, míg az import – a belső kereslet csökkenése nyomán – 1,9%-kal mérséklődött éves alapon.

A hazai külgazdasági teljesítmény javulását tükrözik a havi részstatistikák is. Az – idén február óta pozitív tartományban mozgó – külkereskedelmi áru egyenleg többlete az első nyolc hónapban 5,6 Mrd eurót tett ki, és a piaci várakozások alapján az év egészére akár 8 Mrd euró fölé is emelkedhet, amely minden idők legmagasabb többletét jelentené. Ennek háttérében az áll, hogy a 2023. január-augusztus időszakban az áruexport volumene 5,6%-kal emelkedett, az áruimporté pedig 1,1%-kal csökkent éves összevetésben. Mindazonáltal árnyalja a képet, hogy az elmúlt hónapok során lelassult a kivitel és a behozatal dinamikája mind éves, mind negyedéves bázison. Az első nyolc hónap során a cserearány 5,2%-os javulást ért el.

Az áruexport alakulása 2023-ban

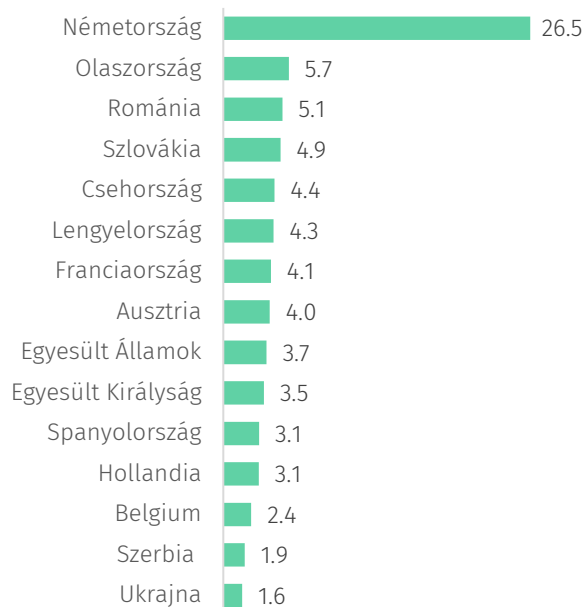
Az első féléves folyamatok eredményeként a GDP-arányos export mértéke historikusan magas, 90%-ot meghaladó szintre emelkedett. A magyar gazdaság legfontosabb exportpiaca továbbra is Németország, ahol hazánk összes árukivitelének 26,5%-a teljesült 2023. január-július során. A második, harmadik és negyedik helyet rendre Olaszország, Románia és Szlovákia foglalja el egyaránt 5% körüli részesedéssel.

A magyar gazdaság finanszírozási képessége az idei második negyedévben 1,2 Mrd euróra teljesült, így a GDP 2,4%-át jelentő többletet ért el. A javuló

külső egyensúlyi pozíciót az energiaárak korrekciója miatt javuló energiaegyenleg, a mérséklődő belső kereslet miatt alacsonyabb importigény, a csökkenő készletek, valamint a bővülő exportteljesítmény együttes hatása eredményezte.

Magyarország legfontosabb exportpiacainak részesedése a hazai kivitelből

(az összes áruexport %-ában; 2023. január-július)

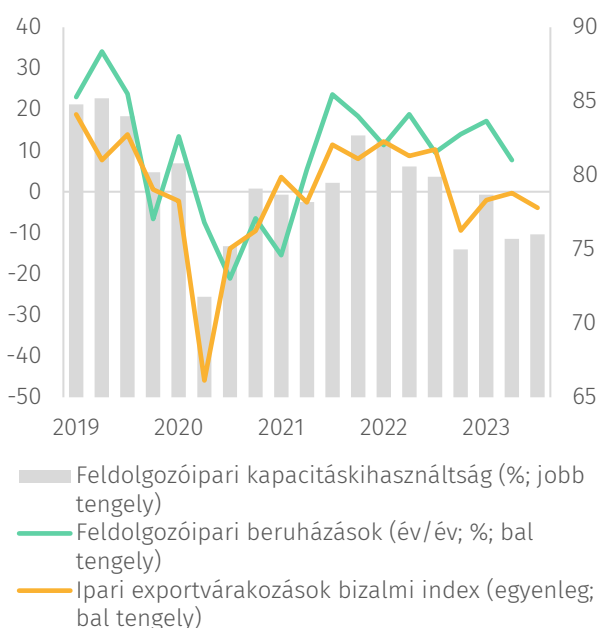
Forrás: KSH, EXIM-számítás

A kétszámjegyű bővülést mutató ipari termelési dinamikák alapján megállapítható, hogy az autóipari, valamint az akkumulátorgyártáshoz kapcsolódó termékek iránti külső kereslet továbbra is erős: az idei első nyolc hónap során a járműgyártás teljesítménye 13%-kal, a villamosiparé pedig 19%-kal bővült éves alapon. Mindazonáltal az ágazatok többségének mérséklődő kibocsátása nyomán az ipar teljesítményében az első kilenc hónapban 4,9%-os csökkenés realizálódott. Az ágazati új exportrendelések alapján a villamosiparban továbbra is folytatódhatnak a kedvező tendenciák, míg a járműgyártás, gépgyártás és elektronikai ipar új exportrendelése csökkenni kezdtek éves összevetésben. Összességében az exportrendelésállomány a járműgyártás és villamosipar területén mérséklődni kezdett éves alapon, míg a gépgyártás és az elektronikai ipar állománya növekedést mutat.

A jellemzően kivitelre termelő feldolgozóipar beruházási aktivitása – a 2022-es kétszámjegyű bővülést követően – az idei első félévben további 11,6%-kal nőtt éves összevetésben. Az utóbbi időszak bővülésének háttérében elsősorban a

járműipar lendületes teljesítménye állt, míg – az akkumulátorgyártó vállalatok tevékenységét magában foglaló – villamosipart a korábbi negyedéveknél visszafogottabb növekedés jellemezte, főként a hosszabb ideje folyamatban lévő nagyszabású projektek fokozatos kifizetése miatt. Az elkövetkező időszakban is várható a már bejelentett, nagy volumenű projektek megvalósulása, amelyek a kapacitások felfutását követően számottevően hozzájárulnak majd hazánk exportteljesítményéhez.

Feldolgozóipari beruházások, kapacitáskihasználtság és ipari exportvárokozások

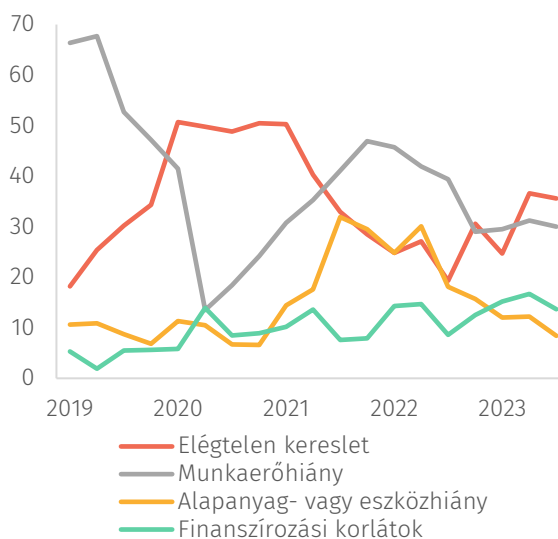
Forrás: KSH, Eurostat, Európai Bizottság ESI felmérés

Mindazonáltal rövid távon fennáll a kockázata annak, hogy lassulnak az ipari termelési folyamatok, ugyanis a magyar ipari exportvárokozások újra gyengülni kezdtek a harmadik negyedévben, amit a feldolgozóipari kapacitáskihasználtság relatíve alacsonyabb, 76,0%-os szintje is alátámaszt. Mindezek alapján a feldolgozóipari vállalatok új beruházási döntései valamelyest visszafogottabban alakulhatnak az elkövetkező hónapok során. Továbbá 2023 szeptemberében a hazai feldolgozóipari Beszerzési Menedzser Index (BMI) értéke 47,4 ponton állt, amely a vállalati vezetők beszerzési döntéseiről végzett felmérés eredménye. Bár ez az érték kisebb javulást jelent az előző havihoz képest, a feldolgozóipar kedvezőtlenebb kilátásait előre

vetítő – 50 pont alatti – tartományban maradt a mutató.

2023 harmadik negyedévében továbbra is a szűkülő kereslet és a munkaerőhiány gátolta leginkább a hazai ipari termelési folyamatokat az Európai Bizottság ESI (Economic Sentiment Indicator) felmérése alapján. Az elégtelen keresletet a megkérdezett cégek 36%-a, a munkaerőhiányt pedig 30%-a említette akadályozó tényezőként. Mindkét arányszám alacsonyabb az előző negyedéves értéknél, ami a probléma enyhülését mutatja. A felmérésben résztvevő hazai ipari vállalatok 14%-a jelölte meg a finanszírozási korlátokat termelést gátló tényezőként a harmadik negyedévben, amely arány az elmúlt negyedév 17%-os értékéhez képest csökkenést mutat, amelyben szerepet játszhatott az EXIM hitelezési aktivitása is.

Termelést gátló tényezők az iparban (megkérdezések %-ában; szesz. ig.)

Forrás: Európai Bizottság ESI felmérés

Összességében az elkövetkező időszakban exportvezérelt növekedés bontakozhat ki a gazdaságban: a nettó export 2023 és 2024 során is pozitívan járulhat hozzá a gazdasági növekedéshez. Mindazonáltal rövid távon az ipari termelési folyamatok alakulását lefelé mutató kockázatok övezik. Hazánk exportteljesítménye – az MNB szeptemberi prognózisa alapján – idén 2% körüli, jövőre 5-7%-os ütemben bővízhet, amelyben szerepet játszhat az elmúlt időszak feldolgozóipari kapacitásbővítések felfutása is. Az import volumene 2023-ban 2%-ot meghaladó mértékben csökkenhet, majd a belső kereslet erősödésével párhuzamosan 2024-ben 3-5%-kal növekedhet.

3. Indikátorkészlet

A magyar gazdaság fontosabb mutatószámai

		Éves adatok				Negyedéves adatok				Havi adatok			
		2019	2020	2021	2022	2022		2023		2023			
						III.	IV.	I.	II.	jún.	júl.	aug.	szept.
Negyedéves GDP statisztika													
GDP	év/év, %	4.9	-4.5	7.1	4.6	4.3	0.2	-0.9	-2.4	-	-	-	-
Háztartások fogyasztási kiadása	év/év, %	5.1	-1.3	4.8	6.5	4.5	2.3	-4.5	-3.5	-	-	-	-
Bruttó állőeszköz-beruházás	év/év, %	12.8	-7.1	5.8	0.1	0.1	-10.0	-3.9	-15.2	-	-	-	-
Export (áru és szolgáltatás)	év/év, %	5.4	-6.1	8.3	12.6	17.6	12.7	6.6	0.3	-	-	-	-
Import (áru és szolgáltatás)	év/év, %	8.2	-3.9	7.3	11.6	13.9	10.8	2.3	-6.0	-	-	-	-
Mezőgazdaság	év/év, %	-1.9	-8.0	1.8	-23.9	-32.5	-24.0	26.7	66.6	-	-	-	-
Ipar	év/év, %	3.0	-7.7	5.8	2.2	7.1	-0.4	-2.8	-5.7	-	-	-	-
Építőipar	év/év, %	13.0	-8.6	11.3	1.6	0.1	0.5	-7.6	-6.2	-	-	-	-
Szolgáltatások	év/év, %	5.0	-3.3	8.1	7.9	6.7	4.2	0.6	-2.8	-	-	-	-
Havi részstatisztikák													
Ipari termelés	év/év, %	5.6	-6.0	9.5	6.1	-	-	-	-	-3.1	-2.5	-5.2	-7.3
Építőipari termelés	év/év, %	20.4	-9.7	12.1	1.6	-	-	-	-	-3.8	3.4	-0.5	-
Kiskereskedelmi forgalom	év/év, %	6.3	-0.1	3.7	5.0	-	-	-	-	-7.8	-7.7	-7.0	-7.8
Áruexport	év/év, %	4.4	-0.9	7.7	6.3	-	-	-	-	10.0	3.2	0.5	-
Áruiimport	év/év, %	6.4	-0.3	8.2	6.8	-	-	-	-	-1.1	-5.4	-7.6	-
Külkereskedelmi egyenleg	M euró	4 334	5 618	1 623	-9 133	-	-	-	-	1 568	559	665	1 263
Munkaerőpiac													
Foglalkoztatottak száma (15-74 év)	ezer fő	4 645	4 603	4 635	4 696	4 716	4 713	4 699	4 730	4 766	4 745	4 709	4 759
Munkanélküliségi ráta (15-74 év)	%	3.3	4.1	4.1	3.6	3.6	3.7	4.0	3.8	3.8	3.9	4.0	3.9
Versenyszféra bruttó átlagkeresete	ezer Ft	365	391	426	500	486	534	546	568	567	559	556	-
Versenyszféra bruttó átlagkeresete	év/év, %	11.3	9.8	8.9	17.4	16.4	17.2	11.2	16.5	16.0	15.2	15.2	-
Árak													
Infláció	év/év, %	3.4	3.3	5.1	14.5	16.5	22.7	25.4	21.9	20.1	17.6	16.4	12.2
Maginfláció	év/év, %	3.1	3.7	3.9	15.7	18.8	23.7	25.4	22.8	20.8	17.5	15.2	13.1
Élelmiszerinfláció	év/év, %	5.4	7.2	4.1	26.0	31.0	42.9	43.3	33.6	29.3	23.1	19.5	15.2
Egyenlegmutatók													
Folyó fizetési mérleg	Mrd euró	-1.2	-1.5	-6.5	-13,7	-4.6	-4,5	-0.6	0.7	-	-	-	-
Finanszírozási képesség	GDP %, SA	1.1	1.0	-1.7	-6.2	-9.1	-8.4	-2.0	2.4	-	-	-	-
Költségvetési egyenleg (ESA)	GDP %	-2.0	-7.6	-7.2	-6.2	-5.7	-14.4	-9.7	-3.1	-	-	-	-
Államadósság	GDP %	65.3	79.3	76.7	73.9	75.5	73.9	75.4	75.2	-	-	-	-
Árfolyam, kamatláb													
HUF/EUR árfolyam	átlag	325.4	351.2	358.5	391.3	403.5	410.9	388.6	372.9	370.7	379.0	385.5	386.5
HUF/USD árfolyam	átlag	290.7	307.9	303.3	373.1	400.6	402.9	362.1	342.5	342.2	342.9	353.4	361.7
BUBOR (3 havi)	átlag, %	0.19	0.69	1.46	9.97	12.00	15.76	16.18	15.91	15.48	14.93	13.97	12.80
Új vállalati Ft hitelek kamata (<1M€)	átlag, %	2.92	2.82	3.46	10.57	11.88	15.20	15.47	15.44	15.33	15.30	14.52	13.72
Új vállalati Ft hitelek kamata (>1M€)	átlag, %	1.26	1.64	2.73	10.61	11.27	17.05	17.00	16.66	16.66	16.63	16.04	15.11
NPL ráta - Nagyvállalatok	%	2.6	2.4	4.1	3.2	3.2	3.2	3.0	2.9	-	-	-	-
NPL ráta - KKV szektor	%	4.92	4.37	4.14	4.39	4.47	4.39	4.79	4.67	-	-	-	-

Forrás: KSH, MNB, Eurostat